

RUBRIEK 2: COHESIE EN WAARDEN
Europees Solidariteitskorps**BEVOEGDE ACTOREN BINNEN DE EUROPESE INSTELLINGEN**

Europese Commissie	Directoraat-Generaal Onderwijs, Jeugdzaken, Cultuur en Sport (EAC) Directoraat-Generaal Werkgelegenheid, Sociale Zaken en Inclusie (EMPL)
Raad van de EU	De Raad Onderwijs, Jeugdzaken, Cultuur en Sport (EYCS) De Raadswerkgroep: Jeugdzaken
Europees Parlement	Commissie Cultuur en Onderwijs (CULT) Rapporteur Schaduwrapporteurs:

INHOUD

Context van het initiatief	<p>Rond de verordening van het huidige Europees Solidariteitskorps 2018-2020 werd op Coreper I van 27 juni een akkoord bereikt. Het werd begin september 2018 goedgekeurd door het Europees Parlement en op 27 september 2018 door de Raad. Tegen half oktober wil men de verordening laten verschijnen in het Europees Publicatieblad.</p> <p>Het Oostenrijkse EU voorzitterschap vat binnen de raadswerkgroep jeugdzaken de bespreking aan van de nieuwe verordening Europees Solidariteitskorps 2021-2027. Het Oostenrijks voorzitterschap wenst hierover tegen de Raad EYCS van 26-27 november 2018 een algemene benadering te bereiken.</p> <p>Dit voorstel bestaat uit twee onderdelen: I "deelname van jongeren aan solidariteitsactiviteiten om maatschappelijke uitdagingen aan te pakken" en II "Europees vrijwilligerskorps voor humanitaire hulpverlening". Daarom is het voorstel gebaseerd op artikel 165, lid 4, artikel 166, lid 4, en artikel 214, lid 5, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie. Volgens artikel 165, lid 4, is EU-optreden mogelijk dat erop gericht is "de ontwikkeling van uitwisselingsprogramma's voor jongeren [...] te bevorderen en de deelneming van jongeren aan het democratisch leven van Europa aan te moedigen". Het EU-optreden op basis van artikel 166, lid 4, vormt een passende rechtsgrondslag voor een handeling die, zoals dit voorstel, erop gericht is "door verbetering van de initiële beroepsopleiding en van bij- en nascholing, de opnemings- en de wederopnemings- op de arbeidsmarkt te bevorderen" en "de toegang tot beroepsopleidingen te vergemakkelijken en de mobiliteit van opleiders en leerlingen, met name jongeren, te bevorderen". Artikel 214, lid 5, vormt de rechtsgrondslag voor de oprichting van een "kader voor gemeenschappelijke bijdragen van Europese jongeren aan de humanitaire hulpacties van de Unie, een Europees vrijwilligerskorps voor humanitaire hulpverlening".</p>
----------------------------	---

<p>Doelstellingen van het initiatief</p>	<p>Het Europees Solidariteitskorps bouwt voort op de rijke en lange traditie en ervaring van de lidstaten op het vlak van activiteiten ten dienste van het algemeen belang, bijvoorbeeld via vrijwilligerswerk. Sommige lidstaten hebben burgerdienstprogramma's die jongeren de mogelijkheid bieden om zich voor het algemeen belang in te zetten, terwijl in andere lidstaten activiteiten van het maatschappelijk middenveld worden ondersteund.</p> <p>Op EU-niveau heeft het Europees vrijwilligerswerk jongeren 20 jaar lang mogelijkheden voor vrijwilligerswerk geboden. Beleidsonderdelen en programma's zoals de jongerengarantie en de regeling "Je eerste Euresbaan" helpen jongeren aan stages en banen. Het EU-vrijwilligersinitiatief voor humanitaire hulp, dat in 2014 is gestart, biedt burgers de mogelijkheid in een derde land als vrijwilliger aan de slag te gaan. Een dergelijke ervaring levert een bijdrage aan humanitaire hulp waar die het meest nodig is.</p> <p>Deze initiatieven vormen het solide fundament, dat het Europees Solidariteitskorps niet alleen als basis gebruikt, maar ook verder zal uitbreiden om nieuwe kansen, meer zichtbaarheid en een grotere impact te kunnen bieden. Het Solidariteitskorps zal nieuwe mogelijkheden bieden op het gebied van humanitaire hulp (een gebied dat niet langer zal worden ondersteund door het EU-vrijwilligersinitiatief voor humanitaire hulp, dat in 2020 zal worden beëindigd), en tegelijkertijd de toegang voor zowel jongeren als organisaties makkelijker maken.</p> <p>Het Europees Solidariteitskorps zal via zijn portaalsite een centraal, laagdrempelig toegangspunt blijven bieden en ernaar streven de deelnemende organisaties en betrokken jongeren zo veel mogelijk bij de activiteiten te betrekken. Daarnaast zal het de beschikbaarheid van opleidingen die aan een activiteit voorafgaan ontwikkelen en bevorderen, evenals relevante ondersteuning en de validering van leerresultaten na afloop van een activiteit.</p> <p>Om een efficiënte en doeltreffende uitvoering te waarborgen, zal het Europees Solidariteitskorps maximaal gebruikmaken van reeds bestaande beheersregelingen. Hierdoor zal het Solidariteitskorps de nadruk kunnen leggen op het behalen van maximale resultaten en prestaties, terwijl tegelijkertijd de administratieve lasten zoveel mogelijk worden beperkt. Daarom zal de uitvoering van het Europees Solidariteitskorps worden toevertrouwd aan bestaande structuren.</p> <p>Verenigbaarheid met andere beleidsterreinen van de Unie</p> <p>De acties van het Europees Solidariteitskorps zijn consistent met en vormen een aanvulling op een reeks relevante beleidslijnen en programma's van de EU. Dit betreft met name de beleidslijnen en programma's met betrekking tot:</p> <ul style="list-style-type: none"> • onderwijs en opleiding; • werkgelegenheid; • gendergelijkheid; • ondernemerschap (in het bijzonder sociaal ondernemerschap); • burgerschap en democratische participatie;
--	---

	<ul style="list-style-type: none"> • milieu en natuurbescherming; • klimaatactie; • rampenpreventie, -paraatheid en hersteloperaties; • landbouw en plattelandsontwikkeling; • het verstrekken van levensmiddelen en non-foodartikelen; • gezondheid en welzijn; • creativiteit en cultuur; • lichamelijke opvoeding en sport; • sociale bijstand en welzijnszorg; • opvang en integratie van onderdanen van derde landen; • territoriale samenwerking en cohesie; • grensoverschrijdende samenwerking; en • humanitaire hulp. <p>In de eerste en tweede fase van het Europees Solidariteitskorps werden verschillende EU-programma's ingeschakeld om jongeren in de hele EU mogelijkheden te bieden voor vrijwilligerswerk, stages of banen.</p> <p>Het huidige voorstel zou de achtergrond vormen van een derde fase van het Europees Solidariteitskorps, waarin het dankzij de duidelijk afgebakende eigen middelen van het korps mogelijk wordt alle activiteiten volgens de dezelfde regels en voorwaarden voor solidariteitsactiviteiten te ontwikkelen, onafhankelijk van het beleidsterrein waar de actie zich op richt. Aangezien het nieuwe, uitgebreide toepassingsgebied activiteiten omvat ter ondersteuning van humanitaire operaties, zal het Europees Solidariteitskorps profiteren van extra bijdragen ter ondersteuning van de nieuwe activiteiten. Die activiteiten zullen in nauwe samenwerking met de betrokken diensten van de Commissie worden uitgevoerd.</p> <p>Het voorstel van de Commissie voor het meerjarig financieel kader 2021-2027 is ambitieuzer wat de integratie van klimaatactie in andere EU-programma's betreft, en stelt als algemeen doel dat 25 % van de uitgaven op de EU-begroting klimaatdoelstellingen ondersteunen. De bijdrage van dit programma aan de verwezenlijking van dat doel zal worden gevolgd via een EU-systeem van klimaatindicatoren op een passend uitsplitsingsniveau, inclusief het gebruik van nauwkeurigere methoden wanneer die beschikbaar zijn. De Commissie zal de informatie jaarlijks blijven presenteren in de vorm van vastleggingskredieten in het kader van de jaarlijkse ontwerpbegroting.</p> <p>Om ertoe bij te dragen dat het volledige potentieel van het programma voor het behalen van de klimaatdoelstellingen wordt gebruikt, zal de Commissie er tijdens het proces van voorbereiding, toepassing, beoordeling en evaluatie van het programma naar streven relevante acties in kaart te brengen.</p>
Beleidsopties	<p>De Commissie heeft gekozen voor continuïteit en stelt voor</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. De algemene doelstelling van het programma te verbreden (oa. de inzet van jongeren en organisaties bij toegankelijke en kwalitatief hoogwaardige solidariteitsactiviteiten, als middel om bij te dragen aan de versterking van de cohesie, de solidariteit en de democratie in de Unie en daarbuiten en daarbij concrete maatschappelijke en humanitaire

	<p>uitdagingen aan te pakken, met een bijzondere inspanning voor het bevorderen van sociale inclusie).</p> <p>2. De specifieke doelstelling van het programma is jongeren, onder wie ook kansarme jongeren, laagdrempelige mogelijkheden te bieden om deel te nemen aan solidariteitsactiviteiten in Europa en daarbuiten, en daarbij hun competenties te verbeteren en naar behoren te valideren en hun inzetbaarheid en de overgang naar de arbeidsmarkt te bevorderen.</p> <p>3. De doelstellingen van het programma worden gerealiseerd binnen de volgende onderdelen:</p> <p>a) deelname van jongeren aan solidariteitsactiviteiten om maatschappelijke uitdagingen aan te pakken;</p> <p>b) deelname van jongeren aan solidariteitsactiviteiten die verband houden met humanitaire hulp (Europees vrijwilligerskorps voor humanitaire hulpverlening), zoals bedoeld in artikel 10.</p>
Verwachte effecten van het initiatief	De Commissie verwacht via het verhoogde budget en de voorgestelde acties veel meer mensen te laten deelnemen aan het programma.
Soort initiatief	Wetgevend initiatief: voorstel tot een verordening van het Europees Parlement en de Europese Raad.
Verdragsartikel	Dit voorstel bestaat uit twee onderdelen: "deelname van jongeren aan solidariteitsactiviteiten om maatschappelijke uitdagingen aan te pakken" en "Europees vrijwilligerskorps voor humanitaire hulpverlening". Daarom is het voorstel gebaseerd op artikel 165, lid 4, artikel 166, lid 4, en artikel 214, lid 5, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie. Volgens artikel 165, lid 4, is EU-optreden mogelijk dat erop gericht is "de ontwikkeling van uitwisselingsprogramma's voor jongeren [...] te bevorderen, en de deelneming van jongeren aan het democratisch leven van Europa aan te moedigen". Het EU-optreden op basis van artikel 166, lid 4, vormt een passende rechtsgrondslag voor een handeling die, zoals dit voorstel, erop gericht is "door verbetering van de initiële beroepsopleiding en van bij- en nascholing, de opnemng en de wederopnemng op de arbeidsmarkt te bevorderen" en "de toegang tot beroepsopleidingen te vergemakkelijken en de mobiliteit van opleiders en leerlingen, met name jongeren, te bevorderen". Artikel 214, lid 5, vormt de rechtsgrondslag voor de oprichting van een "kader voor gemeenschappelijke bijdragen van Europese jongeren aan de humanitaire hulpacties van de Unie, een Europees vrijwilligerskorps voor humanitaire hulpverlening".
EU-regelgeving	

TIMING

Verwachte publicatie voorstel	December 2020
Behandelend Voorzitterschap	Oostenrijk (juli – december 2018) Roemenië (januari – juni 2019) Finland (juli – december 2019) Kroatië

	Het Oostenrijks Voorzitterschap streeft naar een gedeeltelijke algemene benadering op de Raad OJCS van 26 november.
--	---

CONSULTATIE DOOR DE EUROPESE COMMISSIE OVER HET INITIATIEF

Openbare raadpleging	
Routekaart	
Aanvangseffectbeoordeling	
Voorstel van regelgeving en effectbeoordeling	

BEVOEGDE ACTOREN BINNEN VLAANDEREN

Trekkend minister	Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel
Trekkend beleidsdomein	Het beleidsdomein Cultuur, Jeugd, Sport en Media (CJSM) , het departement cultuur, jeugd en media
Betrokken ministers	
Betrokken beleidsdomeinen	

VLAAMSE ANALYSE VAN HET VOORSTEL

Juridisch

Vlaamse bevoegdheid	Gemeenschapsbevoegdheden volgens artikelen 127 en Artikel 128 van de Belgische grondwet
Vlaamse rechtsinstrumenten	De verordening van het vervolg financieringsprogramma ESK is rechtstreeks toepasbaar en leidt niet tot wijziging van de Vlaamse rechtsinstrumenten en de bevoegdheden van de Vlaamse Gemeenschap.

<p>Huidig beleid en Vlaamse context van het initiatief</p>	<p>In algemene zin wordt het programmavoorstel positief onthaald omwille van de continuïteit.</p> <p>Voor wat betreft volgende activiteiten in het Europees Solidariteitskorps :</p> <ul style="list-style-type: none"> - Stages en jobs : Het ESK voorziet een luik voor transnationale stages en jobs, die bijdragen aan een solidaire Europese Unie. Maximaal 10% van het budget kan daaraan besteed worden. De vraag stelt zich of het ESK, verankerd in de jeugdsector en in de jeugdstrategie van de EU, het juiste instrument is om jongeren dit soort mobiliteitskansen te geven en of andere programma's daarvoor niet beter geschikt zijn. Voor wat betreft "stages" stelt zich in Vlaanderen het specifieke probleem dat voor dergelijke activiteit geen enkele vorm van statuut of wettelijk kader bestaat, waardoor buitenlandse jongeren die voor een stage naar Vlaanderen zouden komen de facto in een juridisch en administratief vacuüm dreigen te verzeilen. - Binnenlandse activiteiten van het ESK ("in country") : het ESK voorziet ook dat maximum 20% van het budget kan besteed worden aan activiteiten in het eigen land van de deelnemers. Voor enkele werkvormen van het ESK die dit mogelijk maken, stelt zich hier geen probleem (vb. multilaterale groepsprogramma's voor vrijwilligers waaraan ook jongeren van het gastland deelnemen, of de solidariteitsprojecten van informele groepen jongeren in hun eigen omgeving). De mogelijkheden die het ESK biedt om in de eigen omgeving bijv. voor een langere periode vrijwilligerswerk te verrichten in een gastorganisatie roept wel vragen op naar overlap met het bestaande vrijwilligerswerk. Evengoed stelt zich de vraag naar het samengaan, overlapping of complementariteit tussen de Bel'J projecten en de binnenlandse activiteiten van het ESK. Voor het ESK zijn alle activiteiten binnen België, en dus ook in een andere Gemeenschap, binnenlandse activiteiten. <p>Vragen voor 2019.</p> <p>De opstart van het Europees Solidariteitskorps, zoals hierboven beschreven en waarin internationaal vrijwilligerswerk de hoofdmoot van de activiteiten vormt, stelt de problematiek inzake wettelijke en administratieve regelingen op scherp. De budgetten voor het Korps, zoals voorgesteld door de Europese Commissie, resulteren in een geraamd aantal deelnemers uit Vlaanderen dat 2 à 3 maal hoger ligt dan wat in het huidige E+: Youth in Action het geval is. In het perspectief van de Commissievoorstellen voor 2021-2027, streeft men naar een verdubbeling daarbovenop.</p> <p>De nieuwe regeling, voorzien vanaf 1 januari 2019, zorgt voor de deelnemers aan het ESK voor heel wat transparantie en (rechts)zekerheid bij hun aanvraag voor een visum. Belangrijke voorwaarde is evenwel dat de tweeledige procedure geen aanleiding</p>
--	---

	<p>geeft tot tragere afhandeling van dossiers en tot een grotere administratieve belasting ivm de huidige toestand.</p> <p>Maar nog belangrijker blijft de vaststelling dat deze regeling slechts kan beschouwd worden als een eerste minimale stap naar het "uitwisselingsvriendelijke beleid" waar de verschillende organisaties naar streven (zie tekst van de organisaties : Een "momentum" voor een uitwisselingsvriendelijk visumbeleid in België, december 2016). Het "momentum" van de omzetting van de Europese Richtlijn werd niet gebruikt om een breder kader te creëren dat ook korte termijn vrijwilligers en andere categorieën deelnemers aan uitwisselingsprogramma's voor jongeren, een vlotte deelname aan de programma's garandeert. Hier blijft dus zeker nog werk aan de winkel in het kader van een gecoördineerd vrijwilligersbeleid.</p> <p>In het kader van de evaluatie van de vrijwilligerswet uit 2005 maakten diezelfde groep organisaties ook een analyse van bestaande obstakels die inkomende en uitgaande internationale vrijwilligers beletten om vlot deel te nemen aan internationale programma's. Ook deze analyse blijft gelden op vele punten. Zo ontbreekt nog steeds een transparante en éénvormige procedure voor Vlaamse jongeren in beroepsinschakelingstijd of die werkzoekend zijn, om hun deelname aan een programma in het buitenland door RVA bevestigd te krijgen. En ook het behoud van de kinderbijslag bij deelname van een Vlaamse jongere aan een tijdelijk buitenschools uitwisselingsprogramma in het buitenland is zeker niet gerealiseerd.</p>
Relevantie EU-doelstellingen voor Vlaanderen	De EU-doelstellingen zijn relevant voor Vlaanderen. Globaal kunnen we stellen dat het voorstel tot Verordening mede de Vlaamse doelstellingen met betrekking tot mobiliteit, solidariteit, internationalisering en Europese strategische partnerschappen financiert binnen het beleidsdomeinen Cultuur, Media, Jeugd en Sport.
Geschiktheid van de beleidsopties voor Vlaanderen	De beleidsopties van de Europese Commissie worden nog onderzocht. Gezien de grote continuïteit in het programma kunnen we stellen dat programma zeker opportuniteiten biedt voor Vlaanderen.
Verwachte effecten van het initiatief in Vlaanderen	<p>Er is een duidelijk positieve financiële impact. Voor Vlaanderen is een bepaald percentage van het EKS budget voorbehouden die op basis van de principes van indirect beheer door de aangestelde Nationale Agentschappen wordt beheerd.</p> <p>De duidelijke versterking van het EKS programma betekent meer internationale samenwerkingsmogelijkheden voor onze actoren.</p>

BETROKKENHEID VAN DE VLAAMSE BELANGHEBBENDEN

Vlaamse belanghebbenden	<p><u>Individuele belanghebbenden</u> Jongeren, jeugdwerkers en vrijwilligers</p> <p><u>Organisatie belanghebbenden</u> Jeugdorganisaties en jeugddiensten</p> <p><u>Middenveld</u> Jeugdorganisaties en jeugddiensten</p>
-------------------------	--

	<u>Adviesraden</u> SERV Vlaamse Jeugdraad
Consultatie van de Vlaamse belanghebbenden	In opmaak
Door de Vlaamse belanghebbenden verwachte effecten	In opmaak

EERSTE VLAAMSE STANDPUNTBEPALING

Vlaanderen verwelkomt het toekomstig "Europees Solidariteitskorps" programma 2021-2027. Positief is dat de budgetlijn van het EU Aid Volunteers in dit voorstel van de Commissie wordt opgenomen.

Verder is het voor ons belangrijk dat de inzet van vrijwilligers "post-crisis" is voor het luik "Europees vrijwilligerskorps voor humanitaire hulpverlening". Dit is ook de bezorgdheid geformuleerd door de Groep humanitaire hulp en voedselhulp (COHAFA). Deze groep bespreekt de humanitaire strategieën en het humanitair beleid van de EU, en de EU-respons op humanitaire crises. Zij laat zich daarbij leiden door de Europese consensus betreffende humanitaire hulp, door de beginselen menselijkheid, neutraliteit, onpartijdigheid en onafhankelijkheid, en door het internationaal humanitair recht.

REACTIE VANUIT VLAANDEREN OP DE EUROPESE CONSULTATIE

Openbare raadpleging, routekaart, aanvangseffectbeoordeling en/of effectbeoordeling	.
---	---

EERSTE SUBSIDIARITEITSINSCHATTING

1. *Bevoegdheid van de Europese Unie*

De bevoegdheid van de EU is op het terrein van onderwijs, jeugd en sport aanvullend t.o.v. de nationale bevoegdheden van de lidstaten (art. 6 VWEU). In art. 165 en 166 is expliciet bepaald dat de Unie bevoegd is om stimuleringsmaatregelen te nemen. Vlaanderen acht het onderhavige voorstel voor een EU-financieringsprogramma dan ook een geëigend middel dat binnen de kaders blijft van de bestaande bevoegdheidsverdeling tussen de Unie en lidstaten.

2. *Evaluatie van de subsidiariteitstoets van de Europese Commissie*

a. EU-meerwaardetest

Vlaanderen benadrukt dat de lidstaten verantwoordelijk blijven voor de inhoud en organisatie van hun beleid op de betrokken gebieden. Het voorstel van de Commissie is echter gericht op de bevordering van transnationale en internationale mobiliteit en samenwerkingsprojecten, en op de ondersteuning van beleidsontwikkelingen met een Europese dimensie. In de regel zal het programma steun verlenen aan

transnationale activiteiten, maar in uitzonderlijke gevallen ook aan nationale activiteiten met een sterke Europese dimensie, zoals activiteiten over een specifiek Europees thema of Europese beleidsprioriteit.